

20 701

Wijziging van de vennootschapsbelasting met betrekking tot het regime voor beleggingsinstellingen

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 26 maart 1990

Gemeenschappelijke vragen

1. De vraag van de leden van de fracties van het C.D.A., de P.v.d.A., de V.V.D., de S.G.P. en het G.P.V., of een beleggingsinstelling die vóór 1 januari 1992 nog wel, maar enige tijd daarna niet meer aan de 45% eis voldoet, aanspraak kan maken op tarief van 15%, beantwoord ik ontkennend. Het speciale tarief betreft een overgangsmaatregel voor het moment waarop de nieuw voorgestelde voorwaarden kracht van wet verkrijgen. Beleggingsinstellingen die op dat moment niet voldoen aan de dan geldende voorwaarden verliezen hun status van beleggingsinstellingen en kunnen hun herbeleggingsreserve afrekenen tegen het voorgestelde tarief van 15%. Dit speciale tarief is in het wetsvoorstel opgenomen als tegemoetkoming voor het feit dat de fiscale claim die op de herbeleggings- en afrondingsreserve rust «vervroegd» moet worden voldaan. Voor beleggingsinstellingen die op het moment waarop de nieuwe voorwaarden in werking treden wel aan die voorwaarden voldoen, doch op enig tijdstip daarna niet meer, geldt de normale afrekeningsregel van het Besluit. Er is naar mijn oordeel geen reden om, zoals deze leden vragen, beleggingsinstellingen die na 1 januari 1992 hun status verliezen, toe te staan de herbeleggingsreserve naar de stand van 1 januari 1992 af te rekenen tegen 15% en het deel dat na de bedoelde datum is gevormd af te rekenen tegen het normale tarief. Het tarief van 15% geldt als tegemoetkoming voor het naar voren halen van de fiscale claim op het moment dat de wet in werking treedt. Dit tarief moet dus worden gezien als een bijzondere tegemoetkoming in verband met de nieuwe situatie op dat tijdstip ontstaan. Er is als het ware sprake van een momentopname. Wordt later dan dit tijdstip afgerekend, dan is er geen reden meer een tegemoetkoming te geven. Ik merk in dit verband nog op dat het 15% tarief berust op een contante waarde gedachte. Het bijzondere tarief van 15% heeft hetzelfde effect als een verlenging van de eerder voorgestelde termijn van 8 jaar waarbinnen de afrekening gespreid moest plaatsvinden. Voordeel van het 15%-tarief is dat de afrekening direct na de inwerkingtreding van de wet kan worden afgewikkeld. Zou echter de gespreide afrekening zijn gehandhaafd, dan zou deze evenmin van toepassing zijn geweest op gevallen die op 1 januari 1992 wel en later niet meer aan de voorwaarden voldoen.

2. Voorts vragen deze leden in het kader van de 45%, de 75% en de 25% limiet naar mijn oordeel over de behandeling van fractieverzekeringen en gesepareerde beleggingsdepots met betrekking tot de bedoelde limieten.

Tijdens de uitgebreide commissievergadering van 22 november 1989 in de Tweede Kamer heb ik toegezegd mij hierover te zullen beraden. Dit in het kader van het door de heer Vreugdenhil ingediende amendement waarbij als eis wordt gesteld dat de aandelen van een ter beurse genoteerde beleggingsinstelling niet voor 45% of meer mogen berusten bij belaste lichamen. Bij fractieverzekeringen die verbonden zijn aan aandelen uitgegeven door een beleggingsinstelling zullen deze aandelen, zonder nadere voorziening, berusten bij de verzekeraar. Deze aandelen zouden dus meetellen voor het 45% criterium. Bij het voorstel inzake de aandeelhouderseis voor ter beurse genoteerde beleggingsinstellingen zoals dat bij de tweede nota van wijziging is voorgesteld – de aandelen moeten voor ten minste 25% in handen zijn van particulieren – is ook gevraagd naar de situatie bij fractieverzekeringen en gesepareerde beleggingsdepots. Bij dat voorstel is toen toegezegd dat de aandelen verbonden aan fractieverzekeringen en gesepareerde beleggingsdepots voor het 20% criterium onder voorwaarden beschouwd zouden worden als aandelen die in handen zijn van particulieren of vrijgestelde lichamen. Omdat de situatie bij de 45%-eis in die zin anders ligt dat bij die eis het accent wordt gelegd op de zeggenschap in de beleggingsinstelling, heb ik gemeend mij hierover te moeten beraden. Ik ben na beraad, zo kan ik deze leden thans mededelen, tot de conclusie gekomen dat aandelen die zijn uitgegeven door beleggingsinstellingen en die zijn verbonden aan fractieverzekeringen of gesepareerde beleggingsdepots geacht kunnen worden niet te berusten bij de verzekeraar en dat de verzekeraar ook niet wordt geacht het stemrecht op deze aandelen uit te oefenen. Eenzelfde standpunt neem ik in met betrekking tot de door deze leden genoemde 75% en 25% limiet. Uiteraard moet dan wel zijn voldaan aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de toelichting op de tweede nota van wijziging. Slechts dan immers is het redelijk om dergelijke aandelen niet als aandelen van de verzekeraar te beschouwen, omdat dan duidelijk is dat het economische belang bij de aandelen geheel bij de polishouder van de fractieverzekering ligt. Voor alle duidelijkheid wil ik de toezegging zoals die mij voor ogen staat hier nogmaals volledig formuleren.

Aandelen in een beleggingsinstelling die juridisch eigendom zijn van een verzekeraar worden voor de toepassing van de hiervoor bedoelde limieten uit de regeling voor beleggingsinstellingen geacht niet bij de verzekeraar te berusten en geen stemrecht aan de verzekeraar toe te kennen maar geacht te berusten bij een natuurlijk persoon, dan wel bij een van een in enige vorm naar de winst geheven belasting vrijgesteld lichaam, indien en voor zover deze aandelen zijn verbonden aan een fractieverzekering dan wel behoren tot een gesepareerd beleggingsdepot mits aan de volgende voorwaarden is voldaan. Voor aandelen die zijn verbonden aan een fractieverzekering geldt dan als eerste voorwaarde dat het spaardeel van de premie rechtstreeks belegd dient te worden in de aandelen uitgegeven door de beleggingsinstelling. Voor de beide categorieën, dus zowel voor aandelen die aan een fractieverzekering zijn verbonden als voor aandelen die tot een gesepareerd beleggingsdepot behoren, gelden dan nog de volgende voorwaarden:

1. het risico van vermogenswinsten en -verliezen ligt voor 100% bij de polishouder-natuurlijk persoon c.q. bij het van een in enige vorm naar de winst geheven belasting vrijgestelde pensioenfonds dat gerechtigd is tot het beleggingsdepot;

2. de verzekeraar ontvangt alleen een redelijke beheersvergoeding;

3. de verzekeraar stelt zijn aandelen in de beleggingsinstelling die aan een fractieverzekering zijn verbonden dan wel tot een gesepareerd beleggingsdepot behoren op dezelfde waarde als de verplichtingen die de verzekeraar ter zake van het spaardeel aan de polishouder van de fractieverzekering, dan wel ter zake van de aandelen aan het pensioenfonds heeft.

3. Deze leden vragen mij verder in te willen gaan op de positie van polishouders van bestaande fractieverzekeringen waarvan de beleggingen ten dele bestaan uit aandelen in een beleggingsinstelling.

Verzekeraars kunnen voor beleggingen die verband houden met een fractieverzekering kiezen voor belegging in aandelen uitgegeven door een beleggingsinstelling. Zoals ik hiervoor in antwoord op een vraag van deze leden heb toegezegd zullen de aandelen die zijn uitgegeven door een beleggingsinstelling en die berusten bij een verzekeraar ter dekking van een verplichting uit een fractieverzekering op die aandelen, voor de 45%, de 75% en de 25% limiet geacht worden te berusten bij de polishouder van de fractieverzekering mits aan de daar genoemde voorwaarden is voldaan. Vervolgens zal met inachtneming van het voorgaande de in het wetsvoorstel opgenomen aandeelhouderseis worden toegepast. Voldoet de beleggingsinstelling aan de in Artikel I, onderdeel B.5, van het wetsvoorstel opgenomen aandeelhouderseis en aan de overige voorwaarden die voor het regime gelden, dan blijft de status behouden en treden geen gevolgen op voor de polishouders. Voldoet de beleggingsinstelling niet aan de voorwaarden, dan gaat de status verloren. In die gevallen zullen de polishouders van fractieverzekeringen door de dan volgende afrekening over de herbeleggingsreserve van de beleggingsinstelling worden geconfronteerd met een daling van de waarde van hun fracties.

Vragen en opmerkingen van de leden van de C.D.A.-fractie

1. Deze leden vragen, onder verwijzing naar de positie van particuliere beleggers en van Amsterdam als financieel centrum, of ik bereid ben toe te zeggen dat de regeling op grond waarvan een ter beurze genoteerde beleggingsinstelling haar status verliest omdat haar aandelen voor 45% of meer in handen zijn van een vennootschapsbelastingplichtig lichaam of een verbonden maatschappij, bij nader wetsvoorstel buiten werking zal worden gesteld.

De door deze leden bedoelde voorwaarde is in het wetsvoorstel opgenomen als gevolg van de aanvaarding van een door de C.D.A.-fractie ingediend amendement. Dit amendement strekte ter vervanging van de bij de tweede nota van wijziging voorgestelde voorwaarde dat de aandelen van een ter beurze genoteerde beleggingsinstelling voor ten minste 20% in handen van particulieren moeten zijn. In de toelichting op de tweede nota van wijziging is uiteengezet dat met deze voorwaarde recht werd gedaan aan het uitgangspunt dat het regime is bedoeld voor particulieren en dat de 20% eis een minimumeis betekende, die alleen was gekozen in verband met de omstandigheid dat het bij ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen veelal zal gaan om toonderaandelen zodat het in de praktijk voor deze lichamen moeite zal kosten om aan te tonen dat aan de voorwaarde is voldaan. Ook in die benadering trad, bij niet voldoen aan de voorwaarde, statusverlies op. De Tweede Kamer was van oordeel dat het aangrijpingspunt voor de aandeelhouderseis beter gezocht kon worden bij belastingplichtige ondernemingen die een beleggingsinstelling beheersen. Aangezien dit eveneens een verdedigbare methode is, waarmee bereikt kan worden dat het regime niet openstaat voor ondernemingen die van het regime gebruik maken in een mate die niet verenigbaar is met het uitgangspunt daarvan, heb ik mij niet tegen dit amendement verzet. Het buiten werking

stellen van de 45% norm, zoals deze leden vragen, zou betekenen dat bedoeld uitgangspunt in onvoldoende mate zou worden gehandhaafd. Dit acht ik niet gewenst. Reeds om deze reden kan ik de door deze leden gevraagde toezegging niet doen. Voorts meen ik dat er weinig reden voor particuliere beleggers is om huiverig te zijn aandelen in een ter beurze genoteerde beleggingsinstelling aan te houden. Een belastingplichtig lichaam dat een belang in een ter beurze genoteerde beleggingsinstelling aanhoudt, zal er zelf zeer alert op zijn dat de 45% norm niet wordt overschreden. Bij overschrijding van de 45% norm lijdt immers niet alleen de particuliere belegger maar ook de onderneming zelf door de afrekening over de herbeleggingsreserve van de beleggingsinstelling een vermogensverlies. Ik zie dan ook geen aanleiding voor de vrees dat Amsterdam als financieel centrum door deze voorwaarde van het wetsvoorstel schade zal ondervinden.

2. Voorts vragen deze leden of ik bereid ben de ingangsdatum van het wetsvoorstel te verschuiven naar 1 januari 1991 ten einde beleggingsinstellingen de gelegenheid te geven zich in te stellen op de nieuwe voorwaarden.

Nu het wetsvoorstel zich, naast het aanbrengen van een verruiming ten aanzien van de toegestane beleggingsvormen, mede richt tegen het ongewenst gebruik door ondernemingen van het regime voor beleggingsinstellingen in die zin dat het in de belastingheffing betrekken van vermogenswinst bij ondernemingen eindeloos kan worden uitgesteld, zie ik geen redenen om beleggingsinstellingen die voor deze doeleinden werden gebruikt nog nader respijt te geven.

Vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie

1. De leden van de P.v.d.A.-fractie gaan in op het aan het regime voor beleggingsinstellingen ten grondslag liggende uitgangspunt dat beleggingsinstellingen zijn bedoeld voor natuurlijke personen. Deze leden vragen of er een speciale reden was waarom de wetgever de regeling destijds niet heeft beperkt tot de groep waarvoor deze was bedoeld.

Het huidige regime voor beleggingsinstellingen is voorgesteld bij de Tweede Nota van wijziging op het ontwerp van wet op de vennootschapsbelasting 1960 (TK 1967-1968, 6000, nr. 16). Bij dit voorstel en in de verdere loop van de behandeling van het wetsvoorstel is uiteengezet dat met het voorgestelde regime voor beleggingsinstellingen wordt beoogd een tegemoetkoming tot stand te brengen ten gunste van onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen, die voor belegging van hun vermogen gebruik maken van een beleggingsinstelling. Niet aangegeven is waarom niet in de wettekst tot uitdrukking is gebracht voor welke doelgroep het regime bestemd was. Er kan slechts worden geconstateerd dat de wetgever de regeling destijds niet heeft verzwaaard met maatregelen om het aandeelhouderschap te beperken. Wel mag worden geconcludeerd dat de wetgever zich er van bewust is geweest dat lichamen gebruik zouden kunnen maken van het regime nu in het desbetreffende wetsvoorstel bij de deelnemingsvrijstelling een bepaling werd voorgesteld, op grond waarvan een lichaam geen deelnemingsvrijstelling krijgt voor voordelen uit een beleggingsinstelling.

2. Deze leden vragen of met meer citaten uit de wetgeschiedenis dan die voorkomend in de uitgave van de wet op de vennootschapsbelasting 1969 in de editie Schuurman en Jordens 1986, blz. 192, kan worden beargumenteerd dat het verlenen van een gunstig regime aan beleggingsinstellingen de strekking had van een tegemoetkoming aan onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen die via een beleggingsinstelling beleggen.

Allereerst mag ik deze leden in aanvulling op het in de memorie van toelichting vermelde citaat verwijzen naar de nadere memorie van

antwoord op het ontwerp van wet op de vennootschapsbelasting 1960, TK 1968-1969, 6000, nr. 22, blz. 15, rk, waar de bewindslieden van Financiën dit uitgangspunt nogmaals bevestigen. Voorts mag ik wijzen op het instituut van de herbeleggingsreserve. Beleggingsinstellingen kunnen ingevolge artikel 4 van Besluit beleggingsinstellingen (Stb. 1970, 190) een herbeleggingsreserve vormen voor het positieve saldo van gerealiseerde koerswinsten en -verliezen op onroerend goed en koerswinsten en -verliezen met betrekking tot effecten. Voor de herbeleggingsreserve geldt niet de doorstootverplichting. De herbeleggingsreserve maakt het mogelijk dat vermogenswinsten niet behoeven te worden doorgegeven aan de aandeelhouders. Zouden deze winsten wel onder de doorstootverplichting vallen dan zouden deze winsten bij de onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen als dividend in de belastingheffing worden betrokken. Het instituut van de herbeleggingsreserve kan worden aangemerkt als een middel om een zoveel mogelijk gelijke behandeling te bewerkstelligen van particuliere beleggers die rechtstreeks beleggen en beleggers die door tussenkomst van een beleggingsinstelling beleggen. Hieruit mag naar mijn oordeel worden afgeleid dat het regime voor beleggingsinstellingen is toegesneden op en primair bedoeld is voor onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen.

De vraag van deze leden of het laatstbedoelde begrip naar mijn oordeel dusdanige beperkingen inhoudt dat kan worden aangenomen dat het regime niet voor rechtspersonen is bedoeld, beantwoord ik als volgt. Het uitgangspunt van het regime is, dat het primair is bedoeld voor particulieren. Naar mijn oordeel gaat het echter te ver om aan te nemen dat het gebruik van het regime in elke situatie dient te zijn afgesloten voor ondernemingen. Als ondernemingen tijdelijk overtollige middelen willen beleggen dan zie ik niet in waarom deze ondernemingen voor hun beleggingen geen gebruik zouden mogen maken van een beleggingsinstelling. Een dergelijke belegging wijkt materieel weinig af van een rechtstreekse belegging in aandelen. In beide gevallen is er geen sprake van een langdurig uitstel van winstneming. Eventuele vermogenswinsten worden belast op het moment van realisatie nu de deelnemingsvrijstelling in beide gevallen niet van toepassing zal zijn. Slechts in het geval waarin de pakketten aandelen in een beleggingsinstelling omvangrijk zijn, ligt de situatie wezenlijk anders. Dan zal de belegging veelal niet tijdelijk van aard zijn. Het kan zich dan voordoen dat vermogenswinsten eindeloos onbelast worden opgepot. De aandeelhouder in de beleggingsinstelling is dan niet meer te vergelijken met een ondernemer die rechtstreeks belegt. Deze laatste kan immers bij mutaties in zijn beleggingsportefeuille, de winstneming niet uitstellen. Bij beleggingen van een dergelijke omvang in een beleggingsinstelling zie ik dan ook een gebruik van het regime voor beleggingsinstellingen, dat door mij niet wenselijk wordt geacht.

3. Vervolgens gaan deze leden in op de voorgestelde eisen inzake het aandeelhouderschap. De vraag van deze leden of de overweging niet te eisen dat de aandelen voor 100% in handen zijn van natuurlijke personen uitsluitend berust op de overweging dat de status van beleggingsinstelling verloren zou gaan indien één aandeel in handen van een rechtspersoon zou komen, kan ik niet bevestigend beantwoorden. Ik heb er immers geen bezwaar tegen dat het regime in bepaalde situaties ook open kan staan voor beleggingen van ondernemingen, zoals ik heb bevestigd in de Uitgebreide Commissie Vergadering van de vaste Commissie voor Financiën in de Tweede Kamer op 4 december 1989 en waarnaar deze leden vragen. Dit neemt echter niet weg dat het regime voor beleggingsinstellingen in beginsel is bedoeld voor particulieren. Ook ondernemingen kunnen hier in de nieuw voorgestelde opzet in beperkte mate gebruik van blijven maken. In geval ondernemingen grote belangen in beleggingsinstellingen aanhouden, wordt de tot nu toe bestaande mogelijkheid om hiermee onbedoelde voordelen te realiseren, zoals het eindeloos onbelast oppotten van vermogenswinsten, echter uitgesloten.

4. Deze leden vragen of er nog andere argumenten, dan die genoemd tijdens de schriftelijke behandeling in de Tweede Kamer, zijn aan te voeren tegen de stelling dat afrekening materieel terugwerkende kracht inhoudt.

Ik wil voorop stellen dat ik het maken van onderscheid tussen formele en materiële terugwerkende kracht voor rekening van de leden laat. De term terugwerkende kracht is naar mijn oordeel in dit verband misplaatst. Een voorbeeld van belastingheffing met terugwerkende kracht in dit kader zou zijn dat een van de belastingheffing vrijgesteld belastingobject alsnog tot een datum in het verleden in de belastingheffing wordt betrokken. Deze situatie doet zich hier niet voor. De herbeleggingsreserve is een reserve waarop vanaf het moment van vorming een fiscale claim rust. De herbeleggingsreserve is nooit een van de belastingheffing vrijgesteld object geweest. Dit blijkt onder meer uit het feit dat ook bij het niet meer voldoen aan andere voorwaarden die statusverlies ten gevolge hebben, geheel moet worden afgerekend. Overigens is het ook ten aanzien van ondernemingen die in een beleggingsinstelling hebben belegd, altijd de bedoeling geweest op enig moment de vermogenswinst welke is ondergebracht in de herbeleggingsreserve bij hen te belasten hetgeen blijkt uit het feit dat de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is op aandelen in een beleggingsinstelling. De vermogenswinst wordt in de belastingheffing betrokken op het moment dat de herbeleggingsreserve wordt uitgekeerd, dan wel op het moment dat de aandelen worden vervreemd, dan wel het lichaam wordt geliquideerd. In de praktijk is echter gebleken dat het in de belastingheffing betrekken van de vermogenswinst eindeloos kan worden uitgesteld. Dit druist in tegen het systeem van de vennootschapsbelasting op grond waarvan ook vermogenswinst die tot uitdrukking is gebracht dient te worden belast. Ten slotte wil ik nog opmerken dat naar mijn oordeel terecht van terugwerkende kracht zou kunnen worden gesproken indien van belastingheffing over de herbeleggingsreserve wordt afgezien. Alsdan zou immers de herbeleggingsreserve met terugwerkende kracht de status van een fiscaal vrije reserve verwerven.

5. Deze leden vragen naar mijn oordeel over de stelling van een viertal verzekeraars die van mening zijn dat verzekeraars die (anders dan zij) de beleggingsfunctie niet zelfstandig uitoefenen maar gebruik maken van een zelfstandige beleggingsinstelling, geen belasting behoeven te betalen over de in het verleden gevormde reserve.

Allereerst merk ik voor alle duidelijkheid op dat voor ondernemingen die rechtstreeks beleggen geldt dat zij buiten het werkingsgebied van het thans aanhangige wetsvoorstel blijven. Eventuele vermogenswinsten van deze ondernemers zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Waar het bij dit viertal verzekeraars om gaat is dat zij wel zelfstandig hun beleggingsfunctie uitoefenen maar dat zij dit niet rechtstreeks doen, maar door middel van lichamen die de status van beleggingsinstelling hebben. Dit heeft als voordeel dat zij de vermogenswinsten, mede omdat zij die beleggingsinstellingen beheersen, eindeloos belastingvrij kunnen oppotten. Deze gevallen worden bestreken door het wetsvoorstel. De vorenbedoelde verzekeraars vergelijken hun situatie met die van andere verzekeraars die hun beleggingsfunctie niet zelfstandig uitoefenen maar hebben gekozen voor een niet tot hun concern behorende beleggingsinstelling. De stelling dat deze laatstbedoelde verzekeraar geen belasting behoeven te betalen over de in het verleden gevormde herbeleggingsreserve is, er vanuit gaande dat de beleggingsinstellingen waarin zij aandelen hebben aan de bij dit wetsvoorstel voorgestelde voorwaarden voldoen en dat zij geen pakketten van 25% of meer daarin bezitten, in zoverre juist dat zij geen belasting behoeven te betalen als gevolg van het feit dat dit wetsvoorstel in werking treedt. De herbeleggingsreserve

waartoe deze verzekeraars voor een deel gerechtigd zijn krachtens hun aandelen in de beleggingsinstelling is echter ook in deze gevallen een beclaimde reserve waarover op enig moment moet worden afgerekend. Voorts wordt de vermogenswinst die deze verzekeraars bij verkoop van hun aandelen in de beleggingsinstelling maken en die dan voor een groot deel bestaat uit hun aandeel in de herbeleggingsreserve, in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken. Het grote verschil is dat verzekeraars die zelfstandig beleggen via een eigen beleggingsinstelling in een andere positie verkeren dan verzekeraars die het beleggen over laten aan onafhankelijke beleggingsinstellingen. Eerstgenoemde verzekeraars beleggen in feite rechtstreeks en zouden dan ook onder het normale systeem van de vennootschapsbelasting moeten vallen. Het regime voor beleggingsinstellingen vormt een uitzondering op dit systeem. Via dit bijzondere regime voor beleggingsinstellingen hebben deze verzekeraars een weg gevonden waardoor zij belastingheffing over vermogenswinsten eindeloos kunnen uitstellen. Het beroep op de fiscale positie van verzekeraars die van onafhankelijke beleggingsinstellingen gebruik maken en daarmee in een andere situatie verkeren, betekent naar mijn oordeel dat de verzekeraars die beleggen via een eigen beleggingsinstelling, de uitzonderingsregel tot hoofdregel willen verheffen. Zij bepleiten hiermee immers dat vermogenswinsten die in feite door andere lichamen dan beleggingsinstellingen worden behaald, buiten de heffing van de vennootschapsbelasting moeten blijven. Voor een dergelijke wijziging van het systeem van de vennootschapsbelasting zie ik geen enkele aanleiding. De thans voorgestelde nadere voorwaarden met betrekking tot het aandeelhouderschap beogen het uitzonderingskarakter van het regime voor beleggingsinstellingen in de vennootschapsbelasting veilig te stellen. Ten slotte vragen deze leden in hoeverre verzekeraars die gebruik maken van een zelfstandige beleggingsinstelling gevolgen kunnen ondervinden van de eisen opgenomen in artikel I, B5, c 1 (de aandeelhouderseis voor ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen) en artikel I, B4 (de eis dat de winst gelijkelijk over de aandelen en de bewijzen van deelgerechtigdheid moet worden verdeeld) van het wetsvoorstel.

Indien de beleggingsinstellingen waarin deze verzekeraars een belang aanhouden, niet aan de hiervoor bedoelde voorwaarde voldoen, verliezen deze beleggingsinstellingen na inwerkingtreding van het wetsvoorstel hun status. In dat geval moeten deze instellingen afrekenen over hun herbeleggingsreserve en worden de verzekeraars geconfronteerd met een waardevermindering van hun aandelen in de beleggingsinstelling.

Vragen en opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie

1. Deze leden vragen mij, in het licht van de wijzigingen die in het wetsvoorstel zijn aangebracht, uiteen te zetten waarom de Raad van State niet opnieuw om advies is gevraagd, alsmede aan welke criteria moet zijn voldaan alvorens wel een hernieuwd advies aan de Raad van State wordt gevraagd.

De gedragslijn voor het opnieuw horen van de Raad van State is neergelegd in de brief van de toenmalige Minister-President, Van Agt, van 11 maart 1982, nr. 319293. Deze gedragslijn houdt in dat de Raad van State in beginsel zal worden gehoord bij ingrijpende wijzigingen in een wetsvoorstel die door de regering worden aangebracht bij een nota van wijziging. De op het aanhangige wetsvoorstel ingediende nota's van wijziging beoogden geen ingrijpende wijzigingen in het wetsvoorstel aan te brengen. In de toelichting op de tweede nota van wijziging is aangegeven dat zowel de eerste als de tweede nota van wijziging in de lijn liggen van het wetsvoorstel en dat deze alleen beogen door nadere maatregelen het doel van het wetsvoorstel te realiseren. Ditzelfde geldt

naar mijn oordeel voor de derde nota van wijziging. Ten aanzien van bij amendement voorgestelde wijzigingen is in vorenbedoelde brief als gedragslijn aangegeven dat de Raad van State in beginsel niet zal worden gehoord. Als uitzonderingen worden in bedoelde brief genoemd, gevallen waarin de regering met het oog op haar eigen oordeelsvorming behoefte heeft aan een advies, dan wel waarin het functioneren van de Raad van State zelf in het geding is. De dragende gedachte voor het hiervoor aangegeven terughoudende standpunt met betrekking tot bij amendement voorgestelde wijzigingen is verwoord in de parlementaire stukken behorende bij de Rijkswet van 7 mei 1981, Stb. 264, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van de bepalingen inzake de Raad van State, de Algemene Rekenkamer en vaste colleges van advies en bijstand. In antwoord op desbetreffende vragen van Eerste Kamerleden is door de regering onder meer gesteld dat slechts in uitzonderlijke gevallen en om zwaarwegende redenen opnieuw advies aan de Raad van State zou kunnen worden gevraagd. Niet voldoende wordt geacht de enkele omstandigheid dat een wetsontwerp tijdens de behandeling door de Tweede Kamer ingrijpend is gewijzigd (Kamerstukken I 1980/81, 16 040, (R 1141), nr. 92b). Wel is in de memorie van toelichting van het genoemde voorstel van Rijkswet erop gewezen dat in geval van een tijdens de parlementaire behandeling gerezen twijfel over de grondwettigheid van een voorgelegd wetsontwerp ter zake het advies van de Raad van State kan worden ingewonnen. Voorshands is dan ook tot richtsnoer genomen dat de Raad van State opnieuw wordt gehoord indien er sprake zou zijn van vermeende strijd met de Grondwet. Naar mijn oordeel is dit bij het onderhavige wetsvoorstel niet het geval. Ik merk hierbij nog op dat doel en strekking van het wetsvoorstel tijdens de parlementaire behandeling ongewijzigd zijn gebleven. Alleen de gekozen instrumenten zijn gewijzigd toen bleek dat de eerder gekozen instrumenten in de praktijk niet zouden voldoen. Hiermee zijn doel en strekking van het wetsvoorstel alsnog veilig gesteld. Hierna zal ik nog nader ingaan op de verhouding tot de Grondwet.

2. Deze leden wijzen op de in artikel 1 van de Grondwet vervatte norm van gelijke behandeling in gelijke gevallen. Bij hen is twijfel opgekomen of de voorgestelde fiscalisering van de koers- en boekwinsten uit de herbeleggingsreserve met deze bepaling in overeenstemming is. Zij spitsten dit toe op de gevolgen van het wetsvoorstel voor de verzekeraars. Zij merken op dat het wetsvoorstel verschil aanbrengt tussen verzekeraars die een concernbeleggingsinstelling hebben enerzijds en anderzijds verzekeraars die pakketten van minder dan 25% in een zelfstandige beleggingsinstelling houden. In het eerste geval moet vennootschapsbelasting worden betaald, in het tweede geval niet. Zij kunnen niet inzien dat de motivering voor dit verschil, namelijk de zeggenschap, relevant zou zijn voor de fiscale bejegening. Zij vragen mij hun twijfels of het voorstel van wet zich verdraagt met de vorenbedoelde gelijkheidsnorm uit de weg te ruimen.

Allereerst merk ik op dat de in de herbeleggingsreserve opgenomen koers- en boekwinsten niet door het onderhavige voorstel van wet worden gefiscaliseerd. De herbeleggingsreserve is altijd een fiscale reserve geweest en wel een fiscaal beclaimde reserve. Wat betreft de gelijke behandeling van gelijke gevallen merk ik het volgende op. De vraagstelling van deze leden wekt de indruk alsof de positie van alle verzekeraars gelijk is. Deze indruk is, zoals ik hiervoor in antwoord op vraag 5 van de leden van de P.v.d.A.-fractie reeds heb aangegeven, niet juist. Er zijn verzekeraars die rechtstreeks beleggen. Eventuele vermogenswinsten van deze verzekeraars worden conform de hoofdregel van het systeem van de vennootschapsbelasting in de heffing betrokken. Daarnaast zijn er verzekeraars die door middel van eigen beleggingsin-

stellingen hun beleggingsfunctie uitoefenen. In deze gevallen kan thans de belastingheffing eindeloos worden uitgesteld. Dat ondernemingen ook na de totstandkoming van het wetsvoorstel nog in beperkte mate gebruik kunnen maken van het regime voor beleggingsinstellingen rechtvaardigt naar mijn oordeel niet dat deze beperkte mogelijkheid moet worden opgerekt. Het regime voor beleggingsinstellingen vormt immers een uitzondering op het systeem van de vennootschapsbelasting. Het oprekken van de thans voorgestelde beperkte mogelijkheden zodat sprake kan zijn van eigen beleggingsinstellingen zou ertoe leiden dat de uitzonderingsregel tot hoofdregel verwordt. Tegen deze situatie richt zich juist het wetsvoorstel. Voor beleggingen in onafhankelijke beleggingsinstellingen heeft het wetsvoorstel geen gevolgen. De door ondernemingen behaalde vermogenswinsten op de aandelen in deze beleggingsinstellingen worden belast bij vervreemding van de aandelen, nu de deelnemingsvrijstelling in dit geval niet van toepassing is. In deze situatie is de hoofdregel dus onverkort van kracht. Naar mijn oordeel leidt het wetsvoorstel er geenszins toe dat gelijke gevallen niet gelijk worden behandeld. Strijd met artikel 1 van de Grondwet acht ik dan ook niet aanwezig.

3. Deze leden wijzen erop dat bij een beleggingsinstelling de belastingclaim op de herbeleggingsreserve onder het bestaande regime praktisch op nihil kan worden gewaardeerd omdat de belastingheffing tot het oneindige kan worden uitgesteld. Nu de voorgestelde wetswijziging in een aantal gevallen leidt tot belastingbetaling bergt het wetsvoorstel naar het oordeel van deze leden terugwerkende kracht in zich. Zij verwijzen naar enkele moties van de Eerste Kamer waarin het standpunt is verwoord dat in fiscalibus materieel terugwerkende kracht moet worden voorkomen en een feit uit het verleden moet worden eerbiedigd. Deze leden vragen waarom dit standpunt wordt genegeerd.

Zoals ik hiervoor reeds in antwoord op vragen van de leden van de C.D.A.-fractie heb aangegeven acht ik de term terugwerkende kracht in dit verband misplaatst. Het wetsvoorstel beoogt in bepaalde gevallen de fiscale claim die op de herbeleggingsreserve rust te effectueren. Terugwerkende kracht is hierbij naar mijn oordeel niet aan de orde.

4. Naar aanleiding van de vraag van deze leden of ik de hoogte van het speciaal tarief van 15% nader kan motiveren, merk ik het volgende op. Het speciale tarief van 15% is in het wetsvoorstel opgenomen ten gevolge van de aanvaarding van een amendement van de leden Vreugdenhil, Kombrink en de Grave en is in de eerste plaats gekomen van de eerder voorgestelde gespreide afrekening over de herbeleggingsreserve gedurende acht jaar. Ik had geen overwegende bezwaren tegen dit amendement. Uit de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer was mij duidelijk geworden dat de voorgestelde gespreide afrekening over de herbeleggingsreserve niet als een voldoende tegemoetkoming werd beschouwd. Een verlaagd tarief heeft, zoals ik hiervoor bij de beantwoording van de algemene vragen heb opgemerkt, wat de belastingdruk betreft eenzelfde effect als termijnverlenging. Het heeft daarnaast als voordeel dat de afrekening direct na de aanvaarding van dit wetsvoorstel kan worden afgewikkeld, waardoor kan worden voorkomen dat de herbeleggingsreserve van beleggingsinstellingen die ten gevolge van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel hun status verliezen nog gedurende vele jaren zouden moeten worden gevolgd door de belastingdienst. Ik acht het speciale tarief van 15% een van de wijzen waarop een adequate tegemoetkoming kan worden verleend, voor het in de tijd naar voren halen van de afrekening over de beclaimde reserve.

Deze leden vragen of zich in het verleden een voorbeeld heeft voorgedaan tot die hoogte en zo ja of daar een vergelijking mee is te maken.

Zoals in het Nader Rapport aan de Koningin op de bladzijden 3 en 4

reeds is aangegeven heeft ter zake van de verplichte afrekening van de Nieuwe Onbelaste Reserve (N.O.R.) een tarief van 15% gegolden. De N.O.R. was een vergaarbak, die enerzijds was opgebouwd uit winst waarop onder het regime van de dividend- en tantiëmebelasting een latente belastingclaim rustte en anderzijds uit componenten die moeten worden gezien in het licht van de bijzondere na-oorlogse situatie waarin en waardoor zij zijn ontstaan (bij voorbeeld de reservering van vergoedingen ter zake van gedurende de oorlog verloren gegane of beschadigde bedrijfsmiddelen). Gezien de uiteenlopende bestanddelen die in de N.O.R. waren opgenomen valt de afrekening van de N.O.R. naar mijn oordeel moeilijk te vergelijken met de afrekening over de herbeleggingsreserve.

5. Deze leden gaan in op het verschil in behandeling tussen het aanhouden van aandelen door een ondernemer in een beleggingsinstelling en in een buitenlandse beleggingsmaatschappij. In het eerste geval kunnen de stille reserves bij de opwaardering van de aandelen in de beleggingsinstelling buiten beschouwing blijven, terwijl deze in het tweede geval wel bij de opwaardering van de aandelen in de beleggingsmaatschappij worden meegenomen. Zij vragen waarom het niet mogelijk is om bij buitenlandse beleggingsmaatschappijen eveneens de stille reserves buiten schot te laten.

Indien een onderneming een pakket van 25% of meer van de aandelen in een beleggingsinstelling houdt, dan dient de onderneming de aandelen te waarderen op de waarde in het economische verkeer of, indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat dit lager is op de waarde die overeenkomt met het evenredige gedeelte van het vermogen van de beleggingsinstelling dat aan de aandelen valt toe te rekenen. Wordt voor deze laatste waarderingsmethode gekozen dan worden wel de fiscale reserves meegenomen maar blijven de stille reserves buiten beschouwing. In buitenlandse verhoudingen geldt dat de aandelen moeten worden gewaardeerd op de waarde in het economische verkeer zodat daarin ook de waarde van de stille reserves is verdisconteerd. Om de volgende redenen is er van afgezien ook in deze laatst vermelde situaties de lagere fiscale waardering toe te staan. Het is niet mogelijk het buitenland op het punt van de berekening van de omvang van de stille reserves te volgen, nu voor de jaarwinstbepaling vele verschillende systemen gelden, die van het Nederlandse fiscale systeem afwijken. Zo kan het zijn dat veel sneller dan in de Nederlandse situatie kan worden afgeschreven op onroerend goed, waardoor de stille reserves in dergelijke beleggingen groter zijn. Dit zou er toe kunnen leiden dat de waardering van de aandelen in een buitenlands lichaam lager uitvalt dan in het geval dit lichaam in Nederland zou zijn gevestigd. Deze gunstiger behandeling van de buitenlandse situatie druist in tegen de strekking van de opwaarderingsregel. Ten einde te bereiken dat bij de buitenlandse aandelenwaardering niet meer stille reserves buiten schot blijven dan in de Nederlandse situatie, zou regelgeving noodzakelijk zijn op grond waarvan de stille reserves van het buiten Nederland gevestigde lichaam volgens het Nederlandse systeem voor beleggingsinstellingen zouden moeten worden berekend. Voor de uitvoeringssfeer zou dit een ingewikkelde en tijdrovende aangelegenheid worden. Zo kan het bijvoorbeeld zeer moeilijk zijn om een jaarwinst en balans naar Nederlandse normen te destilleren uit een boekhouding die niet naar Nederlandse normen is ingericht. Ook kan het voor de actuele jaarwinst- en balansbepaling naar Nederlandse normen noodzakelijk zijn gegevens te herrekenen die stammen uit een (ver) verleden. Verder kunnen er beoordelingsproblemen ontstaan doordat de buitenlandse maatschappij opereert in een juridische omgeving die sterk afwijkt van de onze. Indien dan tevens daarbij het feit in de beschouwing wordt betrokken dat effectieve controle door de Nederlandse fiscus in deze gevallen op grote problemen

kan stuiten, ben ik van oordeel dat deze weg niet moet worden ingeslagen. Het hiervoor aangegeven verschil in omstandigheden rechtvaardigt mijns inziens dan ook de verschillende behandeling op dit punt tussen het aandelenbezit in binnenlands belastingplichtige beleggingsinstellingen enerzijds en buitenlandse beleggingsmaatschappijen anderzijds.

Deze leden stellen vervolgens dat door het hier aan de orde gestelde verschil in behandeling, buitenlandse beleggingsmaatschappijen de facto gediscrimineerd worden ten opzichte van binnenlandse beleggingsinstellingen en vragen of geen sprake is van strijd met de in belastingverdragen opgenomen non-discriminatieclausule. Tevens vragen zij in dit kader of de voorgestelde regeling in strijd komt met artikel 1, eerste lid, van de belastingregeling voor het Koninkrijk.

In nagenoeg alle Nederlandse belastingverdragen zijn non-discriminatiebepalingen opgenomen. Deze bepalingen verbieden de verdragspartners elkaars onderdanen te discrimineren op het gebied van de belastingheffing als zodanig en de daarmee samenhangende administratieve verplichtingen. De voorgestelde methodiek bij de opwaardering van aandelen die worden gehouden enerzijds in een beleggingsinstelling, anderzijds in een buitenlandse beleggingsmaatschappij richt zich op de in Nederland belastingplichtige aandeelhouders en ziet niet op de belastingheffing van de lichamen waarin wordt deelgenomen. Dit betekent dat de voorgestelde regeling niet leidt tot een verschil in fiscale behandeling dat wordt bestreken door de non-discriminatiebepalingen. De voorgestelde regeling voorziet immers niet in enige belastingheffing of daarmee samenhangende verplichting voor het lichaam waarvan de aandelen dienen te worden opgewaardeerd. Dit geldt naar mijn mening eveneens ten aanzien van de bepaling van artikel 1, eerste lid, van de Belastingregeling voor het Koninkrijk. Deze bepaling komt inhoudelijk overeen met vorengenoemde non-discriminatiebepaling uit het OESO-modelverdrag.

6. Deze leden hebben vervolgens enkele vragen gesteld over mijn opmerking in de Tweede Kamer met betrekking tot eventuele dubbele belasting bij buitenlandse beleggingsmaatschappijen. Ik heb toen onder meer opgemerkt dat ingeval van ontwikkelingsgedrag, voor de beleggingsmaatschappij een land met een lage belastingdruk zal worden gekozen zodat er in het buitenland wel sprake kan zijn van enige belasting maar dat dit zo weinig zal zijn dat niet gesproken kan worden van dubbel. Zij vragen of ik meen dat de letterlijke betekenis van het woord dubbel in het geding is.

Zoals uit de context van deze opmerking moge blijken heb ik bedoeld aan te geven dat ik zeker niet uitsluit dat ten gevolge van de bepaling dubbele belasting kan optreden, maar tevens dat ik in de praktijk niet verwacht dat dit zich in belangrijke mate zal voordoen. In geval van ontwikkelingsgedrag zal de beleggingsmaatschappij zijn vestigingsplaats zoeken in een land waarin geen belasting wordt geheven dan wel in een land met een lage belastingdruk. Slechts in het tweede geval kan dubbele belasting optreden. Doet zich dit in concreto voor, dan zal door de lage belastingdruk, de feitelijke dubbele belastingheffing gering zijn. Deze leden verliezen in dit concrete geval naar mijn indruk echter uit het oog dat ook onder de huidige wetgeving bij ter belegging gehouden buitenlandse deelnemingen dubbele belasting niet wordt voorkomen. Het betreft dan de in artikel 13, zevende lid, opgenomen uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling. Die uitsluiting is bij de totstandkoming van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 opgenomen om te voorkomen dat men het aangescherpte regime voor beleggingsinstellingen zou vermijden door beleggingen in een buitenlandse dochter onder te brengen. De onderhavige aanscherping via opwaardering, trekt in feite opnieuw een in de binnenlandse verhoudingen opgenomen verscherping door.

7. Voorts gaan deze leden in op het voorgestelde artikel 28b, eerste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, dat bepaalt dat een belang van 25% of meer in een niet in Nederland gevestigd lichaam, waarvan de bezittingen uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestaan uit beleggingen, dient te worden gewaardeerd op de waarde in het economisch verkeer. Deze leden vragen mij te willen bevestigen dat een buitenlandse verzekeringsmaatschappij niet als een lichaam in bovenvermelde zin wordt aangemerkt.

Een buitenlandse verzekeringsmaatschappij, waarin een in Nederland vennootschapsbelastingplichtig lichaam een belang heeft van 25% of meer, wordt bestreken door de bedoelde bepaling indien de bezittingen van die verzekeringsmaatschappij uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestaan uit beleggingen. Het effect van de daaruit voortvloeiende opwaardering dient echter in nauwe samenhang te worden gezien met de toepassing van de deelnemingsvrijstelling van artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Er van uitgaande dat het buitenlandse lichaam is onderworpen aan een belasting naar de winst, resteert als belangrijkste vraag voor de toepassing van de deelnemingsvrijstelling of de aandelen in het lichaam als belegging worden gehouden. Het gaat hier om een bekend begrip dat voorkomt in artikel 13, zevende lid van voornoemde wet. Aan dat begrip is en wordt inhoud gegeven door de belastingrechter. Bij een deelname van 25% of meer in een buitenlandse verzekeringsmaatschappij gehouden door een Nederlandse verzekeringsmaatschappij, kan mijns inziens zeker niet worden gesproken van ter belegging gehouden aandelen. Het belang zal dan als een deelneming worden aangemerkt. De deelnemingsvrijstelling is dan van toepassing en het voordeel uit de deelneming dat het gevolg is van de opwaardering van de aandelen, zal dan zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Materieel gezien zal de opwaarderingsverplichting dus geen effect hebben ten aanzien van deelnemingen in buitenlandse verzekeringsmaatschappijen.

8. Deze leden vragen mij te motiveren waarom bij het invoeren van de maatstaf zeggenschap om gelijke gevallen verschillend te behandelen, belanghebbenden niet in de gelegenheid zijn gesteld om een in het verleden gemaakte keuze te herzien.

Zoals ik hiervoor reeds heb aangegeven ben ik niet van oordeel dat bij dit wetsvoorstel sprake is van een verschillende behandeling van gelijke gevallen. De mogelijkheid tot herziening van een gemaakte keuze in dit kader, is naar mijn oordeel dan ook niet aan de orde. Daarbij komt nog dat ondernemingen die een concernbeleggingsinstelling aanhouden waarin een herbeleggingsreserve wordt gevormd weten dat een fiscaal beclaimde reserve wordt opgebouwd waarover te zijner tijd moet worden afgerekend. Zou aan deze ondernemingen de mogelijkheid worden geboden om hun keuze destijds voor een concernbeleggingsinstelling te herzien zonder dat over de bestaande reserve wordt afgerekend, dan zou dit betekenen dat deze ondernemingen zouden worden bevoordeeld zowel boven ondernemingen die rechtstreeks hebben belegd, als ook boven aandeelhouders in andere (niet-concern) beleggingsinstellingen waar de fiscale claim wel op de herbeleggingsreserve blijft rusten.

9. Deze leden gaan in op de concurrentiepositie van de levensverzekeraars. Zij vragen of de voorgestelde bepalingen ertoe leiden dat de concurrentiepositie van de verzekeraars verslechtert. Zij vragen mij in mijn beschouwing te betrekken de positie van pensioenfondsen die opbrengsten van koersresultaten op hun aandelen belastingvrij kunnen incasseren en de positie van verzekeraars die in het buitenland zijn gevestigd en aldaar een gunstig fiscaal regime hebben.

Dat pensioenfondsen van de heffing van vennootschapsbelasting zijn vrijgesteld waardoor zij opbrengsten van en koersresultaten behaald op beleggingen onbelast kunnen incasseren is juist. Dit wordt veroorzaakt

door de bijzondere positie van deze lichamen die in beginsel niet zijn gericht op het behalen van winst. Verzekeraars verkeren echter, voor zover zij het door hen behaalde resultaat doorgeven aan de verzekerden niet in een ongunstiger positie dan pensioenfondsen. Op grond van artikel 8 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 juncto artikel 9 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 kunnen verzekeraars verbeteringen van rechten van verzekerden ten laste van hun winst brengen. Daarnaast stelt artikel 9, eerste lid, onderdeel d, van de hiervoor als eerste genoemde wet de verzekeraars in staat om op hun winst in mindering te brengen de aandelen in de winst die aan verzekerden krachtens hun verzekeringsovereenkomst toekomen. Zo worden de vermogenswinsten die verzekeraars op hun beleggingen maken dus niet bij hen in de belastingheffing betrokken indien deze volledig, zoals bij een pensioenfonds ten goede komen aan de verzekerden. Voor zover de door de verzekeraars behaalde winsten niet aan de verzekerden toekomen, maar door hen zelf worden behouden, worden deze, zoals bij alle andere op winst gerichte lichamen, in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken. Wat betreft verzekeraars die in het buitenland zijn gevestigd en aldaar aan een gunstig fiscaal regime zijn onderworpen, mag ik verwijzen naar mijn brief van 30 november 1989 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (TK 1989-1990, 21 198, nr. 4), waarin het verslag is opgenomen van een onderzoek naar de positie van de verzekeraars na de aanvaarding van het wetsvoorstel inzake de Brede herwaardering en het onderhavige wetsvoorstel. De conclusie van dit onderzoek luidt dat Nederland ook na de aanvaarding van beide wetsvoorstellen als vestigingsplaats voor verzekeraars niet ongunstig afsteekt bij andere landen. Ik zie dan ook geen reden om aan te nemen dat de concurrentiepositie van Nederlandse levensverzekeraars zich tegen aanvaarding van het wetsvoorstel zou verzetten.

10. Deze leden stellen vervolgens enkele vragen over de mogelijkheid tot oprichting van nieuwe beleggingsinstellingen door financiële instellingen, nadat de voorgestelde wetswijzigingen in werking zijn getreden. Door de in het voorgestelde artikel 28, tweede lid, onderdeel c, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 opgenomen eisen ten aanzien van het aandeelhouderschap en het feit dat de oprichter in de aanvang noodzakelijkerwijs alle aandelen houdt, lijkt het nu nagenoeg onmogelijk worden voldoende vermogen aan te trekken om een serieuze aanvang met een beleggingsfonds te maken.

Bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is dit aspect ook reeds aan de orde geweest. In de toelichting op de tweede nota van wijziging is bij onderdeel D op bladzijde 9 aangegeven dat dit probleem is onderkend en dat voor onder het nieuwe regime op te richten beleggingsinstellingen eenzelfde overgangperiode als richtsnoer zal gelden als die welke geldt voor de aandeelhouderseis ten aanzien van ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen. De oorspronkelijk bedoelde overgangperiode was, afhankelijk van de inwerkingtreding van het wetsontwerp, ongeveer een jaar. Door aanvaarding van een amendement van het Tweede Kamerlid Vreugdenhil c.s. (gedrukt onder nummer 20) is deze overgangperiode met een jaar verlengd.

Ik zeg hierbij toe dat ik voor nieuw op te richten ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen op verzoek een periode van twee jaren zal hanteren, voordat zij aan de eis van artikel 28, tweede lid, onderdeel c, onder 1°, dienen te voldoen.

11. De vraag van deze leden of het vereiste inzake het aandeelhouderschap bij niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen zo kan worden uitgelegd dat de aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid voor drie vierde gedeelte of meer, al dan niet te zamen, bij natuurlijke personen, vrijgestelde lichamen of beursgenoteerde beleggingsinstellingen moeten berusten, kan ik bevestigend beantwoorden. De verdeling van het drie

vierde gedeelte of meer van de aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid over de drie genoemde categorieën is, zo kan ik deze leden antwoorden, dus niet van belang.

12. De opwaarderingsregel op grond waarvan vennootschapsbelastingplichtige lichamen die al dan niet te zamen met verbonden lichamen 25% of meer van de aandelen van een beursgenoteerde beleggingsinstelling hebben, deze aandelen moeten waarderen op de waarde in het economische verkeer dan wel op het evenredige gedeelte van het vermogen van de beleggingsinstelling druist naar de mening van deze leden in tegen het principe van goed koopmansgebruik. Zij betogen dat het voorzichtigheidsbeginsel gebiedt dat aandelen slechts mogen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs dan wel lagere beurswaarde alsmede dat ongerealiseerde winsten niet in aanmerking mogen worden genomen.

Allereerst wil ik opmerken dat het regime voor beleggingsinstellingen zelf een uitzondering vormt op het systeem van de vennootschapsbelasting. Deze uitzonderingspositie van het regime strekt ertoe de particuliere aandeelhouder die belegt via een beleggingsinstelling fiscaal zoveel mogelijk gelijk te behandelen als de particulier die rechtstreeks belegt. Om deze doelstelling van het regime van beleggingsinstellingen voldoende tot haar recht te laten komen, worden aan beleggingsinstellingen en aan lichamen die daarin deelnemen enige wettelijke voorwaarden gesteld. De hiervoor besproken voorgestelde aandeelhouderseisen vormen daar onderdeel van. Als uitvloeisel van de wens tot beperking van de mogelijkheden voor lichamen om van het regime te kunnen profiteren, is de door deze leden bedoelde opwaarderingsregel voorgesteld. Hiermee wordt beoogd het voordeel bij gebruik van het regime voor beleggingsinstellingen door lichamen in bepaalde situaties weg te nemen en slechts in tact te laten voor degenen voor wie het is bedoeld. De opwaarderingsregel vormt één van de naar mijn mening gewenste afbakeningen van het regime. Overigens merk ik nog op dat een waardering uitsluitend op beurskoers in bepaalde gevallen volledig in overeenstemming is met goed koopmansgebruik.

13. Naar de mening van deze leden draagt de introductie van het nieuwe tarief van 15% in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 niet bij tot de gewenste vereenvoudiging.

Ik wil met betrekking tot deze opmerking in de eerste plaats opmerken dat het tarief van 15% geen structureel karakter heeft maar slechts een overgangsmaatregel is die gedurende beperkte tijd van kracht zal zijn. Voorts merk ik nog op dat het tarief niet zal worden opgenomen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 zelf, maar als overgangsmaatregel onderdeel vormt van de thans aanhangige wijzigingswet.

De vraag van deze leden inzake de introductie van het 15 percent tarief en de gevolgen daarvan voor onder meer de verliescompensatie, de verrekening van nog resterende WIR-aanspraken en eventuele liquidatieverliezen, kan ik als volgt beantwoorden.

Met betrekking tot een jaar waarin zowel het tarief van 15 percent als verliezen een rol spelen, zou ik twee situaties willen beschrijven. Ten eerste de verrekening van positieve en negatieve winstbestanddelen binnen een jaar. In deze situatie ontmoet het bij mij geen bezwaar dat eerst verrekening plaats vindt met volgens het normale tarief belastbare bestanddelen. Is er dan nog verlies dan wordt verrekend met het bestanddeel waarvoor het 15% tarief geldt. Het verlies dat na verrekening niet binnen dat jaar kan worden gecompenseerd, kan overeenkomstig de normale verliesverrekeningsregels worden gecompenseerd met belastbare winsten van de drie voorafgaande en de acht volgende jaren. Ten tweede de verrekening van verliezen uit andere jaren met de belastbare winst van een jaar waarin een herwaarderingswinst wordt genoten. Ook in deze situatie ontmoet het bij mij geen bezwaar dat die

verliezen eerst zoveel mogelijk met dat deel van de winst worden verrekend dat naar het normale tarief wordt belast. Indien dan nog een verlies resteert wordt dit restant verrekend met de naar het tarief van 15 percent belaste herwaarderingswinst. Naar aanleiding van de vraag hoe de verrekening van nog resterende WIR-aanspraken dient plaats te vinden, wijs ik er op dat verrekening van WIR-aanspraken plaatsvindt met de berekende belasting over een jaar. De verrekening van WIR-aanspraken ondervindt dan naar mijn oordeel ook geen invloed van de invoering van het 15 percent tarief. Wat betreft liquidatieverliezen merk ik op dat deze alleen een rol spelen indien artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 van toepassing is. Nu zowel een beleggingsinstelling zelf als het lichaam dat aandelen houdt in een beleggingsinstelling van de toepassing van de deelnemingsvrijstelling zijn uitgesloten spelen liquidatieverliezen in dit kader geen rol.

14. Voorts stellen deze leden dat bij de derde nota van wijziging is bepaald dat het wetsvoorstel geen terugwerkende kracht krijgt.

Ik merk hierover, in het licht van hetgeen deze leden hierna verder naar voren brengen, op dat de derde nota van wijziging, zoals in de toelichting daarop is aangegeven, slechts beoogde nadere regelen voor de inwerkingtreding van de Wet te geven voor het geval de beoogde ingangsdatum van 1 januari 1990 niet zou worden gehaald. Invoering in de loop van 1990 zou, zonder deze nadere regelgeving, tot terugwerkende kracht kunnen leiden en wel in die zin dat statusverlies als gevolg van die inwerkingtreding overeenkomstig het geldende regime zou terugwerken tot het begin van het lopende boekjaar en daarmee tot een tijdstip gelezen vóór de inwerkingtreding van het wetsvoorstel.

In aansluiting hierop gaan deze leden in op de bij artikel VII (bedoeld zal zijn artikel VIII) voorgestelde splitsing van het boekjaar bij beleggingsinstellingen die ten gevolge van de inwerkingtreding van de wet hun status zullen verliezen. Deze leden vragen of de zinsnede «ten gevolge van de inwerkingtreding» alleen ziet op het statusverlies op het moment dat de wet in werking treedt dan wel dat met deze zinsnede ook wordt bestreken de situatie dat een beleggingsinstelling op enig moment haar status verliest als gevolg van het niet langer voldoen aan de bij dit wetsvoorstel voorgestelde nieuwe bepalingen.

De bepaling van artikel VIII, tweede lid, strekt ertoe alleen toepassing te vinden ten aanzien van beleggingsinstellingen die op het moment van inwerkingtreding van de wet hun status verliezen. Zoals hiervoor is uiteengezet, is de bepaling alleen bedoeld als overgangsmaatregel. Het is geenszins de bedoeling de maatregel een structureel karakter te verlenen, hetgeen ook moge blijken uit het feit dat niet wordt voorgesteld de maatregel in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 zelf op te nemen.

Met het oordeel van deze leden dat de maatregel wel structureel van karakter zou moeten zijn om terugwerkende kracht te voorkomen, kan ik mij niet verenigen. Bij dit wetsvoorstel worden enige voorwaarden gesteld waaraan lichamen moeten voldoen om de status van beleggingsinstelling te verkrijgen en te behouden. Wordt het wetsvoorstel tot wet verheven dan heeft deze wet exclusieve werking. Wordt na de inwerkingtreding van de wet niet voldaan aan een van de voorwaarden die in deze wet worden gesteld dan treedt statusverlies op. Dat statusverlies terugwerkt tot het begin van het boekjaar van het lichaam is zoals reeds vermeld geen nieuw verschijnsel, maar geschiedt ook thans bij het niet voldoen aan de gestelde voorwaarden. Deze bepaling geldt al sedert de introductie van het regime voor beleggingsinstellingen bij de inwerkingtreding van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

15. In het verlengde van de vorige vraag gaan deze leden in op de situatie dat een beleggingsinstelling ten gevolge van de inwerkingtreding van de wet haar status verliest en het boekjaar moet splitsen. Gedurende

het eerste deel van het gesplitste boekjaar, dat als een zelfstandig boekjaar wordt aangemerkt, heeft het lichaam dan nog de status van beleggingsinstelling. De gedurende deze periode ontvangen vermogensinkomsten vallen onder de doorstootverplichting en moeten binnen acht maanden na het einde van het boekjaar, in dit geval dus binnen acht maanden na de inwerkingtreding van de wet, aan de aandeelhouders worden uitgekeerd. Wordt aan deze verplichting niet voldaan dan verliest de beleggingsinstelling op grond van artikel 10, derde lid, van het Besluit beleggingsinstellingen haar status reeds aan het begin van het eerste deel van het gesplitste boekjaar. Deze leden vragen mij maatregelen te willen nemen om deze terugwerkende kracht te voorkomen.

Het door deze leden beschreven effect van de voorgestelde bepaling omtrent het gesplitste boekjaar is voorzien en door mij aanvaard. Het niet tijdig voldoen aan de doorstootverplichting is een aspect dat wordt geregeld door de huidige bepalingen van het regime die door dit wetsvoorstel geen wijzigingen zullen ondergaan. Lichamen kunnen het regime deelachtig worden indien zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. Alsdan wordt de winst aan het nul %-tarief onderworpen. Blijkt een lichaam zich niet aan de voorwaarden te houden, zoals de doorstootverplichting, dan blijkt achteraf dat de status van beleggingsinstelling ten onrechte is verleend. Er is dan geen reden de inmiddels behaalde winst tegen het nul %-tarief te belasten. Ik zie voornamelijk geen aanleiding om maatregelen te treffen voor beleggingsinstellingen die na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet tijdig voldoen aan de doorstootverplichting. De doorstootverplichting is een van de meest wezenlijke voorwaarden van het regime voor beleggingsinstellingen. Ik zie niet in waarom een beleggingsinstelling aan het einde van het eerste gedeelte van het gesplitste boekjaar de ontvangen vermogensinkomsten niet tijdig zou kunnen doorgeven nu zij hiervoor evenals aan het einde van andere boekjaren acht maanden de tijd heeft. Belanghebbenden hebben zelf in de hand of aan de doorstootverplichting wordt voldaan en daarmee het regime deelachtig te kunnen blijven.

16. De vraag van deze leden waarom bij de opwaarderingsregel voor buitenlandse beleggingsmaatschappijen, opgenomen in het nieuw voorgestelde artikel 28b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, ook de stille reserves van het buitenlandse lichaam in de opwaardering van de aandelen wordt meegenomen heb ik hiervoor reeds bij vraag 5 van deze leden beantwoord.

Voorts vragen deze leden zich af wat de reikwijdte van de voren genoemde bepaling is ten aanzien van bij voorbeeld het woord beleggingen en wat de uitstralingseffecten kunnen zijn voor de deelnemingsvrijstelling.

Voor de vraag wat onder beleggingen moet worden verstaan mag ik deze leden verwijzen naar artikel 28, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Bij dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de thans in deze bepaling opgenomen limitatieve opsomming van beleggingsobjecten te laten vervallen. Na de totstandkoming van dit wetsvoorstel geldt derhalve als voorwaarde dat de activiteiten van een beleggingsinstelling dienen te bestaan uit het beleggen van vermogen. In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer is meegedeeld dat het begrip beleggen in laatstgenoemde bepaling dezelfde betekenis heeft als in artikel 29a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (TK 1988-1989, 20 701 nr. 6, blz. 10). Het begrip beleggen in het thans voorgestelde artikel 28b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 kan dienovereenkomstig worden opgevat. Wat betreft de uitstralingseffecten voor de toepassing van de deelnemingsvrijstelling merk ik in aansluiting op mijn antwoord aan deze leden onder punt 7 hiervoor het volgende op. Op grond van artikel 13, zevende lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is de deelnemingsvrijstelling niet van

toepassing op een deelneming in een niet binnen het Rijk gevestigde vennootschap indien de aandelen ter belegging worden gehouden. Indien een deelname als bedoeld in artikel 28b ter belegging wordt gehouden, zal de opwaardering van de aandelen op grond van die bepaling dus bij de onderneming die deze aandelen houdt worden belast.

Deze leden vragen meer specifiek of een Nederlands lichaam dat aandelen houdt in een buitenlandse holding door deze opwaardering verplicht wordt de in het buitenlands lichaam aanwezige winstreserve in zijn Nederlands resultaat tot uitdrukking te laten komen indien toepassing van de deelnemingsvrijstelling niet tot de mogelijkheden behoort.

Ik wijs deze leden er op dat de opwaardering van een belang in een buiten Nederland gevestigd lichaam slechts geldt indien een belastingplichtige al dan niet te zamen met een verbonden lichaam als bedoeld in artikel 13b een belang heeft van een vierde gedeelte of meer in een niet in Nederland gevestigd lichaam, waarvan de bezittingen uitsluitend of nagenoeg uitsluitend, onmiddellijk of middellijk, bestaan uit beleggingen. De deelnemingsvrijstelling zoals neergelegd in artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 kent al vanaf de inwerkingtreding van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 de uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling voor een deelneming in een vennootschap welke niet in Nederland is gevestigd en waarvan aannemelijk is dat de aandelen als belegging worden gehouden. Wanneer daarvan in het kader van holdingsituaties sprake is, is uiteengezet in de aanschrijvingen van 11 februari 1974 en 15 oktober 1974 (onderscheidenlijk nr. B74/2308 en nr. B74/21 516, welke laatste aanschrijving is gepubliceerd in BNB 1975/11). Indien de bezittingen van de buitenlandse holding uitsluitend of nagenoeg uitsluitend, onmiddellijk of middellijk uit beleggingen bestaan en de holding dus direct of indirect als beleggingsmaatschappij fungeert (dit doet zich bij voorbeeld voor indien zij uitsluitend of nagenoeg uitsluitend belangen houdt in (buitenlandse) beleggingsmaatschappijen) dan zal, in overeenstemming met de wettelijke regelingen opwaardering moeten plaatsvinden en die opwaardering niet onder de deelnemingsvrijstelling vallen.

Deze leden geven verder aan dat bij de behandeling van de recente wijziging van de Wet op de dividendbelasting 1965 is aanvaard dat de Nederlandse fiscus geen claim kan leggen op in het verleden in het buitenland gevormde reserves. Zij zijn van oordeel dat dit thans door het voorgestelde artikel 28b toch gebeurt. Voorts menen zij dat de bepaling veel weg heeft van een extraterritoriale heffing op buitenlandse beleggingswinsten waardoor Nederland haar heffingsbevoegdheden verre te buiten zou gaan.

Ik wijs er op dat door het bij dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 28b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 in het geheel geen nieuwe claim wordt gelegd op buitenlandse in het verleden gevormde reserves. Deze claim bestaat immers thans al. Indien een vennootschapsbelastingplichtig lichaam aandelen ter belegging aanhoudt in een buitenlands lichaam is de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing. Dividenden die op deze aandelen worden uitgekeerd en behaalde koerswinsten bij verkoop van de aandelen worden belast bij het lichaam dat de aandelen houdt. De thans voorgestelde bepaling heeft geen andere strekking dan deze bestaande claim van de Nederlandse fiscus naar voren te halen, evenals dat gebeurt in Nederlandse verhoudingen bij een vergelijkbaar belang in een beleggingsinstelling. Een extra-territoriale heffing van Nederland op buitenlandse beleggingswinsten doet zich niet voor, nu het aangrijpingspunt voor de heffing ligt bij de in Nederland belastingplichtige aandeelhouders en betrekking heeft op de waarde-stijging van die aandelen.

Met de opmerking van deze leden dat het waarderingsvoorschrift ter zake van deelnemingen in buitenlandse beleggende lichamen gekoppeld

moet worden aan het aan artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 ontleende criterium «voor zover niet aan een vanwege een andere mogendheid in enige vorm naar de winst geheven belasting» kan ik mij niet verenigen. Dit criterium is immers slechts een van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan wil de deelnemingsvrijstelling van toepassing kunnen zijn op een deelneming. Deze voorwaarde staat los van de bepalingen inzake de deelnemingsvrijstelling met betrekking tot aandelen die ter belegging worden gehouden. Dit is, zoals hiervoor reeds werd aangegeven, ook thans reeds bij artikel 13, zevende lid, het geval. Ook al is het buitenlandse lichaam waarin de aandelen worden gehouden onderworpen aan een vanwege een andere mogendheid in enige vorm naar de winst geheven belasting, dan nog is het enkele feit dat een Nederlandse onderneming deze aandelen ter belegging houdt voldoende om de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing te laten zijn.

Deze leden zijn van oordeel dat het amendement Kombrink c.s. ten gevolge waarvan het voorgestelde artikel 28b in het wetsvoorstel is opgenomen, niets heeft te maken met beleggingsinstellingen in Nederland.

Ik deel de mening van deze leden niet. In het wetsvoorstel is voorzien in een bepaling op grond waarvan vennootschapsbelastingplichtige lichamen onder bepaalde voorwaarden hun aandelenpakket in een beleggingsinstelling moeten opwaarderen. Het voorgestelde artikel 28b vormt een complement op deze bepaling en wel in die zin dat hiermee wordt voorkomen dat opwaardering in Nederlandse verhoudingen niet effectief zou blijken te zijn, omdat de beleggingsinstellingen naar het buitenland zouden worden overgebracht. Uiteraard heeft het regime voor beleggingsinstellingen betrekking op de Nederlandse situatie, maar toch moet telkens rekening worden gehouden met de mogelijkheden die het buitenland biedt. De Nederlandse situatie kan nu eenmaal niet geïsoleerd worden gezien. Als voorbeelden in de huidige wetgeving waarbij met betrekking tot het regime voor beleggingsinstellingen rekening is gehouden met het buitenland, wijs ik op het eerder vermelde artikel 13, zevende lid, en artikel 28, tweede lid, onderdelen c en d, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Wat betreft de opmerking van deze leden dat de voorgestelde bepaling zeer nadelige gevolgen kan hebben voor Nederlandse ondernemingen die thans hun buitenlandse groepsbeleggingsmaatschappij dan wel financieringsmaatschappij moeten opwaarderen, merk ik het volgende op. Belangen van een Nederlandse onderneming in een buitenlandse groepsbeleggingsmaatschappij moeten inderdaad worden opgewaardeerd en op deze opwaardering zal de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing zijn nu de aandelen ter belegging worden aangehouden. Wat betreft belangen van een Nederlandse onderneming in een buitenlandse financieringsmaatschappij, wijs ik er op dat de deelnemingsvrijstelling van toepassing kan zijn, mits ten minste aan de overige voorwaarden voor een deelneming is voldaan, nu deze aandelen niet ter belegging worden gehouden.

17. Deze leden vestigen nog de aandacht op de in de huidige Nederlandse wet neergelegde bepaling dat het belang van een Nederlandse fiscale beleggingsinstelling niet voor 25% of meer bij buitenlandse aandeelhouders mag berusten. Die bepaling staat naar hun mening, op gespannen voet met artikel 24, zesde lid, van het OESO-modelverdrag terzake van inkomen en vermogen. Het onthouden van de status van beleggingsinstelling aan lichamen die in handen zijn van buitenlandse aandeelhouders lijkt hun in strijd met de belastingverdragen die een met het OESO-modelverdrag overeenkomstige non-discriminatiebepaling bevatten.

Ten antwoord aan deze leden wijs ik erop dat beleggingsinstellingen slechts als intermediair optreden tussen de – in beginsel Nederlandse – beleggers, die voor uitdelingen van de beleggingsinstelling in de heffing van inkomstenbelasting worden betrokken, en de beleggingsobjecten. Het regime voor de beleggingsinstelling strekt ertoe een tegemoetkoming tot stand te brengen ten gunste van de onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen die voor belegging van hun vermogen gebruik maken van de beleggingsinstelling. In de wet is deze tegemoetkoming vastgelegd als een verlegging van de belastingheffing van de beleggingsinstelling naar de (in Nederland wonende) personen die deelnemen in deze beleggingsinstelling. De belastingheffing bij de deelnemer kan echter door de Nederlandse wetgever niet volledig worden verzekerd wanneer deze buiten Nederland woont of gevestigd is. Buitenlandse lichamen en niet in Nederland wonende natuurlijke personen kunnen met toepassing van de belastingverdragen beleggingsopbrengsten onder inhouding uitsluitend van dividendbelasting laten afvloeien naar in het buitenland gevestigde fondsen of vennootschappen. Vooral indien het land waar de belegger woont of gevestigd is geen belastingverdrag heeft gesloten met de landen waarin wordt belegd, terwijl Nederland dat wel heeft gedaan, kan het voordelig zijn via een Nederlandse beleggingsinstelling te opereren. De bepaling van onderdeel d strekt ertoe te voorkomen dat buiten Nederland wonende of gevestigde personen op de hiervoor beschreven manieren gebruik zouden kunnen maken van het bijzondere beleggingsregime, zonder geconfronteerd te worden met het door de Nederlandse wetgeving voorziene gevolg van dat bijzondere regime. Het onthouden van de status van beleggingsinstelling aan een lichaam waarin buiten Nederland wonende personen een groter belang hebben dan 25%, is derhalve een bepaling die gericht is op de deelnemers in de beleggingsinstelling. Een verdragsbepaling overeenkomstig artikel 24, zesde lid, van het OESO-modelverdrag verzet zich naar mijn mening niet tegen een dergelijke regeling.

18. Ten slotte stellen deze leden de stapelconstructies aan de orde. Zij stellen dat het wetsvoorstel stapelconstructies niet geheel uitsluit nu het mogelijk blijft voor een beleggingsinstelling waarvan de aandelen in de beursnotering zijn opgenomen, een belang van ten minste 75% in een niet beursgenoteerde beleggingsinstelling aan te houden. Deze leden menen dat dit niet de bedoeling is geweest en vragen mijn oordeel.

In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel is op blz. 10 aangegeven dat beleggingsinstellingen waarvan de aandelen ter beurse zijn genoteerd, 100% dochtermaatschappijen plegen op te richten die ook de status van beleggingsinstelling verkrijgen ten einde op deze wijze een zekere concernopbouw tot stand te brengen. Voorts is daar aangegeven dat het wetsvoorstel niet beoogt een dergelijke concernopbouw in de toekomst onmogelijk te maken, omdat met zo'n concernopbouw de strekking van het regime niet wordt aangetast. Bij de aandeelhoudereisen voor niet ter beurse genoteerde beleggingsinstellingen is dan ook uitdrukkelijk de mogelijkheid opengelaten dat de aandelen geheel of gedeeltelijk direct dan wel indirect in handen zijn van een ter beurse genoteerde beleggingsinstelling. Is dit het geval en berust drie vierde gedeelte of meer van de aandelen te zamen, bij de toegestane categorieën aandeelhouders, dan voldoet de beleggingsinstelling aan de gestelde aandeelhouderseisen en verliest zij niet haar status.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort